

Dr Karol Skrodzki

Uniwersytet w Białymstoku
ORCID: 0000-0003-2131-4159
e-mail: k.skrodzki@uwb.edu.pl

Fikcja doręczenia wobec przedsiębiorcy w świetle nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego z 4.07.2019 r.

Fiction of delivery (serve by default) to an entrepreneur in the light of the amendment to the Code of Civil Procedure of 4.07.2019

Streszczenie

Artykuł omawia zmiany przepisów dotyczących doręczeń pism kierowanych do przedsiębiorców w ramach postępowania cywilnego. Kodeks postępowania cywilnego został w tym zakresie zmieniony ustawą z 4.07.2019 r. o zmianie ustawy — Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 1469). Artykuł koncentruje się w szczególności wokół kwestii dopuszczalności stosowania fikcji doręczenia pierwszego pisma w sprawie kierowanego do przedsiębiorcy. Poza omówieniem nowej regulacji dotyczącej doręczeń, celem artykułu jest również przedstawienie propozycji jej zmian w zakresie dotyczącym przede wszystkim przedsiębiorców.

Słowa kluczowe: postępowanie cywilne, doręczanie pism przedsiębiorcom, fikcja doręczenia

JEL: K41

Abstract

The article discusses changes in the provisions regarding the delivery of letters addressed to entrepreneurs under civil proceedings. The Code of Civil Procedure has been amended in this respect by the Act of 4.07.2019 amending the Act — Code of Civil Procedure and some other acts (Journal of Laws of 2019, item 1469). The article focuses in particular on the issue of the admissibility of using the fiction of delivery (serve by default) of the first letter in a case addressed to the entrepreneur. In addition to discussing the new regulation on delivery, the aim of the article is to present proposals for changes in the said document in the area primarily concerning entrepreneurs.

Keywords: civil proceedings, delivery of letters to entrepreneurs, fiction of delivery (service by default)

Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszego artykułu jest analiza przepisów Kodeksu postępowania cywilnego (dalej również: k.p.c.) regulujących doręczenia stronom mającym status przedsiębiorcy pism procesowych i orzeczeń. Przede wszystkim zostaną poddane badaniu te unormowania kodeksowe, które pozwalają na przyjęcie fikcji doręczenia. Już w tym miejscu należy wyjaśnić, że z fikcją doręczenia mamy do czynienia w sytuacji, w której doręczenie pisma uznajemy za skuteczne, pomimo nieodebrania go przez adresata. Na gruncie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego fikcja doręczenia dotyczy kilku przypadków. Należą do nich między innymi sytuacje związane z nieodebraniem pisma w związku z nieujawnieniem zmiany adresu w odpowiednim rejestrze (art. 139 § 3–31 k.p.c.) oraz pomimo dwukrotnego zawiadomienia adresata przez awizo o takiej możliwości

(art. 139 § 1 k.p.c.). Rozważania artykułu będą koncentrowały się właśnie wokół tych przypadków, w zakresie dotyczącym pierwszego pisma w sprawie. Aktualność podejmowanej problematyki wynika z faktu istotnego zmodyfikowania w tym zakresie przepisów o doręczeniach, dokonanego ustawą z 4.07.2019 r.

W ramach uwag wstępnych można również wyjaśnić, że przez pojęcie przedsiębiorcy, na gruncie przepisów o doręczeniach, będziemy rozumieć podmioty podlegające wpisowi do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) oraz rejestru sądowego — Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (KRS).

Analiza znowelizowanych przepisów powinna końcowo pozwolić na udzielenie odpowiedzi, czy w nowym brzmieniu ułatwiają one postępowanie z udziałem przedsiębiorców i poprawiają jego sprawność, czy też niepotrzebnie je formalizują.

Doręczenia przedsiębiorcom przed nowelizacją z 4.07.2019 r.

Zgodnie z art. 133 § 2a k.p.c. (uchylonego omawianą nowelizacją) pisma procesowe dla przedsiębiorców i wspólników spółek handlowych wpisanych do KRS albo CEIDG powinny być doręczane na adres udostępniany w tych rejestrach, chyba że strona wskazała inny adres do doręczeń. Wspomniany przepis wskazywał również, że jeżeli ostatni udostępniony w rejestrze adres został wykreślony jako niezgodny z rzeczywistym stanem rzeczy i nie zgłoszono wniosku o wpis nowego, który podlegałby udostępnieniu, adres wykreślony uważany był za udostępniony w rejestrze. Przepis nakazywał zatem doręczanie przedsiębiorcom pism na adres ujawniony w rejestrze, nawet jeśli został on zweryfikowany jako nieaktualny. Unormowanie art. 133 § 2a k.p.c. ustanawiało przy tym jednolite zasady doręczeń dla przedsiębiorców niezależnie od tego, do jakiego rejestru podlegali wpisowi.

W związku z brzmieniem art. 133 § 2a k.p.c. oraz art. 139 § 1 i 3 k.p.c. fikcja doręczenia wobec przedsiębiorcy mogła być zastosowana w istocie w dwóch przypadkach. Pierwszy dotyczył sytuacji, w której korespondencja kierowana do przedsiębiorcy na adres ujawniony w rejestrze (KRS, CEIDG) wróciła z adnotacją informującą o jego nieaktualności¹. Innymi słowy, przedsiębiorca nie odebrał pisma, ponieważ pod adresem ujawnionym w rejestrze faktycznie nie przebywał. Zgodnie zaś z art. 139 § 3 k.p.c. pisma dla osób prawnych, organizacji, osób fizycznych podlegających wpisowi do rejestru albo ewidencji w razie niemożności doręczenia z uwagi na nieujawnienie w rejestrze albo w ewidencji zmiany adresu, a w przypadku osób fizycznych miejsca zamieszkania i adresu, należało pozostawić w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że nowe miejsce zamieszkania i adres były sądowi znane.

Drugi możliwy przykład polegał na tym, że korespondencja nadana została na aktualny i prawidłowy adres przedsiębiorcy ujawniony w rejestrze, jednak nie została przez niego odebrana. W tej sytuacji przyjęcie fikcji doręczenia wymagało uprzedniego zastosowania procedury awizowania pisma, opisanej w art. 139 § 1 k.p.c. Należy podkreślić, że w sytuacji nieodebrania awizowanego pisma przepisy Kodeksu postępowania cywilnego nie wyrażają literalnie skutku doręczenia (fikcji doręczenia). W orzecnictwie wyjaśniono, że doręczenie w tym przypadku opiera się na domniemaniu, że pismo, albo co najmniej zawiadomienie o złożeniu pisma (awizo), dotarło do adresata².

Dopuszczając możliwość zastosowania fikcji doręczenia w trybie art. 139 § 1 k.p.c., także wobec pierwszego pisma w sprawie, w orzecnictwie słusznie podkreślono, że opiera się ona na domniemaniu, iż adresat posiada wiedzę o awizowaniu korespondencji i w związku z tym ma realną możliwość jej odebrania. Fikcja doręczenia może zatem wiązać się jedynie z takimi okolicznościami, w których pismo zostało nadane na aktualny adres strony i w związku z tym ma ona sposobność zapoznania się z dokumentem awiza i w konsekwencji odebrania pisma³.

Przed nowelizacją z 4.07.2019 r. doręczanie pism przedsiębiorcom następowało według jednolitych zasad, niezależnie od tego, czy dotyczyło podmiotu podlegającego wpisowi

do KRS, czy też CEIDG. O skuteczności doręczenia, także pierwszego pisma w sprawie, decydowało skierowanie korespondencji na adres ujawniony w odpowiednim rejestrze.

Fikcja doręczenia pierwszego pisma w sprawie po nowelizacji z 4.07.2019 r.

W aktualnym stanie prawnym niezmieniona pozostała zasada, że pisma kierowane do przedsiębiorców doręcza się na adres ujawniony w rejestrze, chyba że przedsiębiorca wskazał inny adres do doręczeń (art. 133 § 21 — 22 k.p.c.)⁴. Istotne zmiany dotyczą natomiast sytuacji, gdy adres ujawniony w rejestrze (CEIDG, KRS) nie odpowiada rzeczywistości. W przypadku przedsiębiorców wpisywanych do KRS nadal obowiązuje domniemanie, zgodnie z którym ostatni udostępniony adres, nawet wykreślony — jako niezgodny z rzeczywistym stanem rzeczy — uważany jest za prawidłowy, jeśli nie zgłoszono wniosku o wpis nowego, który podlegałby udostępnieniu (art. 133 § 22 k.p.c.). Natomiast w odniesieniu do przedsiębiorców wpisywanych do CEIDG nowelizacja z 4.07.2019 r. likwiduje analogiczne domniemanie (art. 133 § 21 k.p.c.).

Konsekwencją powyższej zmiany jest modyfikacja przepisu art. 139 § 3 k.p.c., dotyczącego fikcji doręczenia. Zgodnie z nim, tylko w przypadku przedsiębiorcy wpisanego do rejestru sądowego (KRS) możliwe będzie pozostawienie pisma w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia (w tym pierwszego pisma w sprawie), jeśli jego nieodebranie wynikało z nieujawnienia w rejestrze zmiany adresu.

Należy uznać, że wobec tych przedsiębiorców będzie również możliwe przyjęcie fikcji doręczenia pierwszego pisma w sprawie, w trybie art. 139 § 1 k.p.c. (przez awizo), dokonanego na aktualny i prawidłowy adres ujawniony w rejestrze sądowym. Jeśli bowiem przepis art. 139 § 3 k.p.c. pozwala na przyjęcie fikcji doręczenia nawet na adres nieaktualny, to nie ma istotnych argumentów wykluczających dopuszczalność doręczenia zastępczego przez awizo, w przypadku, gdy przedsiębiorca nie odbierze pisma dwukrotnie awizowanego na jego prawidłowy adres wskazany w KRS (Michalska-Marciniak, 2019, komentarz do art. 139¹, nb 1). Należy jednak zauważyć, że w piśmiennictwie wyraża się zastrzeżenia odnośnie do prawidłowości takiego stanowiska (Zamojski, 2019, s. 16–17)⁵.

W przypadku natomiast przedsiębiorców wpisanych do CEIDG, w związku z usunięciem wobec nich domniemania wskazującego na prawidłowość adresu ujawnionego w ewidencji, podstawowego znaczenia nabiera art. 139¹ k.p.c., dodany na mocy nowelizacji z 4.07.2019 r.⁶

Zgodnie z nim, jeżeli pozwany przedsiębiorca, pomimo awizowania pozwu lub innego pisma procesowego wywołującego potrzebę podjęcia obrony jego praw nie odebrał ich, a ponadto wcześniej w sprawie nie dokonano mu skutecznego doręczenia, przewodniczący zawiadamia o tym powoda, zobowiązując go do doręczenia pisma za pośrednictwem komornika. W związku z tym zobowiązaniem powód może jednak — na dwa sposoby — zwolnić się z obowiązku jego wykonania. Po pierwsze, może na tym etapie postępo-

wania zaferować dowód, z którego będzie wynikać, że adres podany w pozwie jest aktualny. Komentatorzy wskazują w tym przypadku na możliwość skorzystania przez powoda również z innych środków dowodowych niż tylko dowód z dokumentów (Szostek, 2019, komentarz do art. 139¹, nb 19; Markiewicz, 2019, komentarz do art. 139¹, nb 3)⁷. Udowodnienie aktualności adresu pozwanego, na który podjęto próbę doręczenia korespondencji przez awizo, będzie stanowiło podstawę do przyjęcia fikcji doręczenia w trybie przepisu art. 139 § 1 k.p.c. Po drugie, powód może wskazać inny adres, na który sąd ponowi doręczenie. Jeśli w terminie dwóch miesięcy od daty przesłania zobowiązania powód nie dokona żadnej z wyżej wymienionych czynności, sąd z urzędu zawiesi postępowanie (art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c.).

Fikcja doręczenia w ramach czynności komornika

Jeśli powód nie dysponuje dowodem aktualności adresu pozwanego albo innym jego adresem, powinien wystąpić z wnioskiem o doręczenie pisma przez komornika. Postępowanie komornika wobec takiego wniosku reguluje art. 3a ustawy z 22.03.2018 r. o komornikach sądowych (dalej jako u.o.k.s.)⁸. Według tego przepisu komornik dokonuje doręczenia w terminie 14 dni od dnia otrzymania zlecenia. Jeżeli nie zostanie adresata przy próbie doręczenia, to ustala, czy zamieszkuje on pod wskazanym adresem. Jeżeli zgodnie z ustaleniami komornika tak jest, to w oddawczej skrzynce pocztowej adresata umieszcza zawiadomienie o podjętej próbie doręczenia wraz z informacją o możliwości odbioru pisma w terminie 14 dni w kancelarii komornika. W przypadku bezskutecznego upływu tego terminu pismo uważa się za doręczone w ostatnim jego dniu.

Powrót do fikcji doręczenia pierwszego pisma w sprawie w trybie art. 139 § 1 k.p.c.

Na gruncie nowych przepisów o doręczeniach można rozważyć przypadek pozwanego, którego adres do korespondencji zgodny z CEIDG powód podał w pozwie, a wysłane na ten adres pismo, pomimo awizowania, nie zostało odebrane. W konsekwencji powód wystąpił z wnioskiem o doręczenie przez komornika, co też ten uczynił, pod adresem wskazanym w pozwie. Czynności komornika potwierdziły zatem aktualność adresu pozwanego podanego w pozwie. W tych okolicznościach zasadne będzie pytanie, czy skuteczne doręczenie pisma nastąpiło dopiero w efekcie czynności komornika, czy też w ramach fikcji doręczenia, w trybie przepisu art. 139 § 1 k.p.c. Kwestia ta ma szczególne znaczenie w sytuacji, gdy pierwsze doręczenie obejmuje nie tylko odpis pozwu, ale także wydane już orzeczenie w sprawie. Moment skutecznego doręczenia będzie bowiem decydował o biegu terminu na zaskarżenie orzeczenia.

W orzecznictwie wyrażono pogląd, że ponowne doręczenie wyroku z uzasadnieniem nie powoduje rozpoczęcia biegu ter-

minu do wniesienia apelacji, jeżeli poprzednie doręczenie zastępcze, w trybie art. 139 § 1 k.p.c., było prawidłowe⁹. Podnoszono również, że omyłkowe, niezgodne z przepisami, doręczenie stronie odpisu postanowienia nie powoduje rozpoczęcia biegu terminu do wniesienia zażalenia¹⁰. Prezentowane było też odmienne stanowisko, zgodnie z którym należy uwzględnić ponowne doręczenie, dokonane w zwykłym trybie, jeżeli sąd pierwszej instancji dokonał go ze względu na usprawiedliwione wątpliwości co do prawidłowości poprzedniego, przeprowadzonego na podstawie art. 139 § 1 k.p.c.¹¹

Na gruncie obecnie obowiązujących przepisów należy uznać, że jeżeli komornik dokonał doręczenia pisma osobiście pozwanemu na adres wskazany w pozwie, to dla dalszego biegu postępowania istotne będzie nie jego doręczenie, ale wcześniejsze, oparte na fikcji wynikającej z art. 139 § 1 k.p.c. Stanowisko to znajduje potwierdzenie zarówno w przepisie art. 3a u.o.k.s., jak i art. 1391 § 2 zd. 2 k.p.c.

Po pierwsze, regulacja art. 3a u.o.k.s. nie wyłącza w ogóle możliwości zastosowania fikcji doręczenia opartej na nieodebraniu awizowanej przesyłki. Wszak z omawianych przepisów wynika, że komornik, po upewnieniu się co do prawidłowości adresu pozwanego, sam może dokonać awizowania, co w dalszej kolejności, w przypadku nieodebrania pisma, będzie podstawą przyjęcia fikcji doręczenia (art. 3a ust. 3 u.o.k.s.). Po drugie, również przepis art. 1391 § 2 zd. 2 k.p.c., nie wyłącza fikcji doręczenia opartej na awizacji pisma. Jeśli bowiem pierwsze pismo w sprawie kierowane do pozwanego wróciło pomimo jego awizowania na podstawie art. 139 § 1 k.p.c., sąd zobowiązany będzie przyjąć fikcję doręczenia, o ile powód przedłoży dowód, że pozwany faktycznie przebywa pod adresem podanym w pozwie. Można zatem uznać, że formą takiego dowodu będzie późniejsze doręczenie korespondencji przez komornika na adres wskazany w pozwie. W każdym razie, czynności komornika będą stanowiły niewątpliwie potwierdzenie aktualności i prawidłowości adresu wskazanego przez powoda.

Podsumowanie

Nowelizacja z 4.07.2019 r. jednoznacznie różnicuje sytuację przedsiębiorców na gruncie przepisów o doręczeniach, w zależności od tego, czy podlegają wpisowi do CEIDG, czy do KRS. Takie rozwiązanie nie wydaje się uzasadnione. Adres przedsiębiorcy wpisanego do CEIDG podlega ujawnieniu w tej ewidencji. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z 6.03.2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (dalej jako u.c.e.i.d.g.)¹² przedsiębiorca zobowiązany jest do aktualizowania w szczególności danych adresowych ujawnionych w ewidencji. Prócz tego, przepis art. 16 ust. 1 u.c.e.i.d.g. ustanawia domniemanie, że dane wpisane do CEIDG są prawdziwe.

Wydaje się zatem, że CEIDG, podobnie jak rejestr sądowy KRS, stanowi wiarygodne źródło informacji o adresie przedsiębiorcy.

Obecna regulacja, dotycząca doręczeń pierwszego pisma w sprawie wobec przedsiębiorców wpisanych do CEIDG, nie

pozwala w istocie na wykorzystanie potencjału tej ewidencji. Rezygnacja na gruncie przepisów o doręczeniach z domniemania prawdziwości adresu przedsiębiorcy wpisanego do CEIDG jest rozwiązaniem, które utrudnia postępowanie i niepotrzebnie je formalizuje. Nie sposób przy tym znaleźć argumentu za szczególną ochroną procesową przedsiębiorcy, sprowadzającą się do konieczności uzyskania pewności co do aktualności jego adresu, skoro na mocy przepisów regulujących funkcjonowanie CEIDG, to on sam powinien czuć nad prawidłowością ujawnionych tam informacji adresowych.

Niezależnie od powyższego, w związku z nowym trybem doręczeń wynikającym z art. 139¹ k.p.c., uzasadniony wydaje się postulat rozszerzenia treści pouczenia, które zgodnie z art. 139 § 1 k.p.c. zawiera zawiadomienie. Mogłoby ono dodatkowo informować, że w przypadku nieodebrania pierw-

szego pisma w sprawie, jego doręczenie może nastąpić za pośrednictwem komornika. Zgodnie z zaprezentowanymi powyżej poglądami pouczenie powinno obejmować też informację, że potwierdzenie przez komornika aktualności adresu pozwanego będzie stanowiło podstawę do przyjęcia fikcji doręczenia, wynikającej z niepodjęcia przesyłki na podstawie zawiadomienia pozostawionego przez operatora pocztowego. Powyższe stanowiłoby swoistą mobilizację do odbioru pisma awizowanego na podstawie art. 139 § 1 k.p.c., wówczas gdy próba doręczenia dokonywana jest pod faktycznym adresem zamieszkania odbiorcy pisma. Przy obecnej regulacji pozwany może celowo nie odbierać awizowanego pisma i przedłużać w ten sposób postępowanie, ryzykując jedynie koniecznością poniesienia dodatkowych kosztów procesu, wynikających z zaangażowania do doręczeń komornika.

Przypisy/Notes

¹ Zob. § 11 ust. 1 i 1a Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie szczegółowego trybu i sposobu doręczania pism sądowych w postępowaniu cywilnym z 12.10.2010 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1222, ze zm.).

² Postanowienie SN z 17.11.2016 r., IV CZ 69/16, niepubl.

³ Postanowienie SN z 22.03.1995 r. II CRN 4/95, niepubl. oraz z 2.08.2007 r., V CSK 155/07, niepubl.; uchwała SN z 16.02.2017 r., III CZP 105/16, OSNC 2017 nr 10, poz. 112, s. 34.

⁴ Omawiana nowelizacja nie rozstrzyga tego, czy doręczenia przedsiębiorcom będącym osobami fizycznymi mają następować na adres ujawniony w CEIDG we wszystkich sprawach z ich udziałem, czy tylko w sprawach związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą. Niniejszy artykuł nie pozwala na szersze rozważenie tej kwestii, można jednak zasignalizować, że z omawianych przepisów nie wynika, aby opisane zasady doręczeń dotyczyły wyłącznie postępowania w sprawach gospodarczych.

⁵ Ł. Zamojski podnosi, że na wyprowadzenie takiego wniosku nie pozwala samo nawiązanie w art. 1391 k.p.c. do treści art. 139 § 2–31 k.p.c., a ponadto wątpliwośći w tym przedmiocie nie rozwiązuje wykładnia systemowa przepisów o doręczeniach.

⁶ W doktrynie zwraca się uwagę na wadliwość sformułowania tego przepisu, wskazując między innymi, że nie zawiera on efektywnej sankcji za niewywiązanie się przez powoda z nałożonego przez sąd obowiązku w sytuacji, gdy wraz z pierwszym pismem w sprawie ma zostać doręczony pozwanemu nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym. Przepis nie reguluje też sytuacji, gdy pozwany zamieszkuje poza granicami kraju i w związku z tym nie jest możliwe skorzystanie z pomocy komornika. Zob. Bodio, 2020, komentarz do art. 1391, teza 11.

⁷ Ten ostatni autor wyklucza jednak możliwość stosowania dowodów osobowych, uważając, że ich przeprowadzenie wymaga wcześniejszego doręczenia odpisu pozwu.

⁸ Dz.U. z 2020 r. poz. 121, ze zm.

⁹ Postanowienie SN z 9.12.1999 r., II UKN 687/99, OSNAPiUS 2001 nr 11, poz. 400.

¹⁰ Postanowienie SN z 9.04.2015 r., V CZ 9/15, niepubl.

¹¹ Postanowienie SN z 13.07.2004 r., II UZ 23/04, OSNAPiUS 2005 nr 5, poz. 70, s. 218 oraz z 2.03.2011 r., II UZ 44/10, niepubl.

¹² Dz.U. z 2019 r. poz. 1291, ze zm.

Bibliografia/References

Literatura/Literature

Bodio, J. (2020). W: T. Zembrzuski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian*. T. 1. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.

Michalska-Marciniak, M. (2019). W: A. Marciniak (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz. Art. 1–205*. Warszawa: C.H. Beck.

Markiewicz, K. (2019). W: T. Szancilo (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 1–50539*. T. 1. Warszawa: C.H. Beck.

Szostek, D. (2019). W: J. Gołaczyński, D. Szostek (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do ustawy z 4.07.2019 r. o zmianie ustawy — Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw*. Warszawa: C.H. Beck.

Zamojski, Ł. (2019). Doręczenie pozwanemu pierwszego pisma procesowego wywołujące potrzebę obrony na podstawie art. 1391 k.p.c. *Monitor Prawa Handlowego* (3), 13–25.

Akty prawne/Legal acts

Ustawa z 17.11.1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2019 r. poz. 1460 z późn. zm.).

Ustawa z 6.03.2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz.U. z 2019 r. poz. 1291 ze zm.).

Ustawa z 22.03.2018 r. o komornikach sądowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 121, ze zm.).

Ustawa z 4.07.2019 r. o zmianie ustawy — Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 1469).

Dr Karol Skrodzki

Doktor nauk prawnych. Asystent w Katedrze Prawa Cywilnego i Handlowego na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku. Autor i współautor publikacji z zakresu prawa cywilnego, handlowego oraz postępowania cywilnego, w tym artykułów, komentarzy oraz glos. Adwokat, członek Izby Adwokackiej w Białymstoku.

Dr Karol Skrodzki

Ph.D. in Law; assistant in the Department of Civil and Commercial Law, Faculty of Law at the University of Białystok; author and co-author of publications in the field of civil and commercial law as well as civil procedure, including articles, comments and glosses; an attorney, a member of the Bar Association of Białystok.